

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr L/388/2010
Rady Powiatu Gnieźnieńskiego
z dnia 29 kwietnia 2010 r.

**Aktualizacja Powiatowego Programu
usuwania azbestu i wyrobów
zawierających azbest
dla powiatu gnieźnieńskiego**

kwiecień 2010

Spis treści:

Wstęp.....	3
1. Materiały źródłowe i podstawy prawne opracowania	5
5. Kierunki działań powiatu: pomoc finansowa i edukacja ekologiczna	7
6. Harmonogram realizacji programu	12
7. Sprawozdanie z realizacji zadania p.n. „Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego w roku 2008 i 2009 przeprowadzonej przy udziale środków z Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	13

Pozostałe punkty przedmiotowego programu tj. 2, 3, 4 nie ulegają zmianie.

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

Wstęp

Rada Powiatu Gnieźnieńskiego Uchwałą Nr XIX/201/2008 z dnia 24 czerwca 2008 r. zatwierdziła Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego. Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego zwany dalej „Programem” określa działania mające na celu eliminację wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu gnieźnieńskiego poprzez następujące zadania szczegółowe:

- przybliżenie mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego zagrożeń spowodowanych użytkowaniem wyrobów zawierających azbest,
- przedstawienie i omówienie przepisów i procedur związanych z bezpiecznym użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- wskazanie kierunków działań, które należy podjąć, aby wyeliminować wyroby zawierające azbest,
- przedstawienie harmonogramu tych działań.

Rada Ministrów Uchwałą Nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. przyjęła nowy program wieloletni pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, który utrzymuje cele przyjęte przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. **Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski** tj.:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Przedmiotowy program określa również nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na:

- zmniejszeniu emisji włókien azbestu,
- uzyskaniu poprawy ochrony zdrowia mieszkańców,

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

- poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego.

Poniższy rys. 1. przedstawia nagromadzenie wyrobów zawierających azbest w układzie województw.

Rys. 1. Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest w układzie województw

Źródło: „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 -2032”

Niniejsze opracowanie ma na celu aktualizację *Powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego* w związku z licznymi zmianami w przepisach dotyczących gospodarowania odpadami, likwidacji Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które pozwolą usprawnić działania mające na celu eliminację wyrobów budowlanych zawierających azbest.

1. Materiały źródłowe i podstawa prawna opracowania

Regulacje ustawowe

Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20 – Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 grudnia 2003 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

Dz. U. 2005 nr 10 poz. 72 – Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

Dz. U. 2007 nr 39 poz. 251 – Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 2007r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Ustawy o odpadach

Dz. U. 2006 nr 156 poz. 1118 – Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Ustawy Prawo budowlane

Dz. U. 2008 nr 25 poz. 150 – Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ogłoszenie jednolitego tekstu Ustawy Prawo ochrony środowiska

Dz. U. 2001 nr 100 poz. 1085 – Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw.

Dz. U. 2001 nr 11 poz. 84 – Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych

Dz. U. 2002 nr 199 poz. 1671 – Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

Akty wykonawcze

Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Dz. U. 2002 nr 217 poz. 1833 – Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy

Dz. U. 2010 nr 16 poz. 87 – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu

Dz. U. 2005 nr 216 poz. 1824 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów

Dz. U. 2003 nr 192 poz. 1876 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest

Dz. U. 2005 nr 260 poz. 2181 – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji

Materiały źródłowe

„Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2003 r.

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

„Poradnik stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest”, Ministerstwo Gospodarki, 2006r.

„Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami na lata 2004-2015”, Rada Powiatu Gnieźnieńskiego, grudzień 2003 r.;

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, Rada Ministrów Uchwała nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r.

Materiały źródłowe – Starostwo Powiatowe w Gnieźnie

5. „Kierunki działań powiatu: pomoc finansowa i edukacja ekologiczna” uaktualnia się w następujący sposób:

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej przez właścicieli, zarządców lub użytkowników wyrobów zawierających azbest z gmin powiatu gnieźnieńskiego, którzy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest obowiązani są do przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest:

- marszałkowi województwa
- wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi (w przypadku osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) wynika, że na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajduje się ok. 2 368 012, 83 m² wyrobów zawierających azbest, co w przeliczeniu na jednostkę masy wynosi 40 256,22 Mg przy założeniu, że masa 1 m² eternitu wynosi 17 kg.

Przyjmując średni koszt unieszkodliwienia (zdjęcie z dachu, pakowanie, transport i unieszkodliwienie) 1 m² eternitu, wynoszący 25,00 PLN zakłada się, że koszt unieszkodliwienia 2 368 012,83 m² wyrobów zawierających

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

azbest znajdujących się na budynkach osób fizycznych i prawnych, obiektach użyteczności publicznej, obiektach spółdzielni, a także wspólnot mieszkaniowych wyniesie 59 200 321 PLN.

Poniższa tabela przedstawia całkowitą ilość i masę materiałów zawierających azbest w poszczególnych gminach powiatu gnieźnieńskiego.

Tab. 1. Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest na terenie gmin powiatu gnieźnieńskiego

Gmina	Ilość [m²]	Ilość [Mg]*
m. Gniezno	62 712,00	1 066,10
gm. Gniezno	294 149,00	5 000,53
Czerniejewo	72 504,58	1 232,58
Kiszkowo	185 625,00	3 155,62
Kłecko	512 549,29	8 713,34
Łubowo	204 266,25	3 472,53
Mieleszyn	151 972,47	2 583,53
Niechanowo	335 450,00	5 702,65
Trzemeszno	289 218,00	4 916,71
Witkowo	259 566,24	4 412,63
RAZEM	2 368 012,83	40 256,22

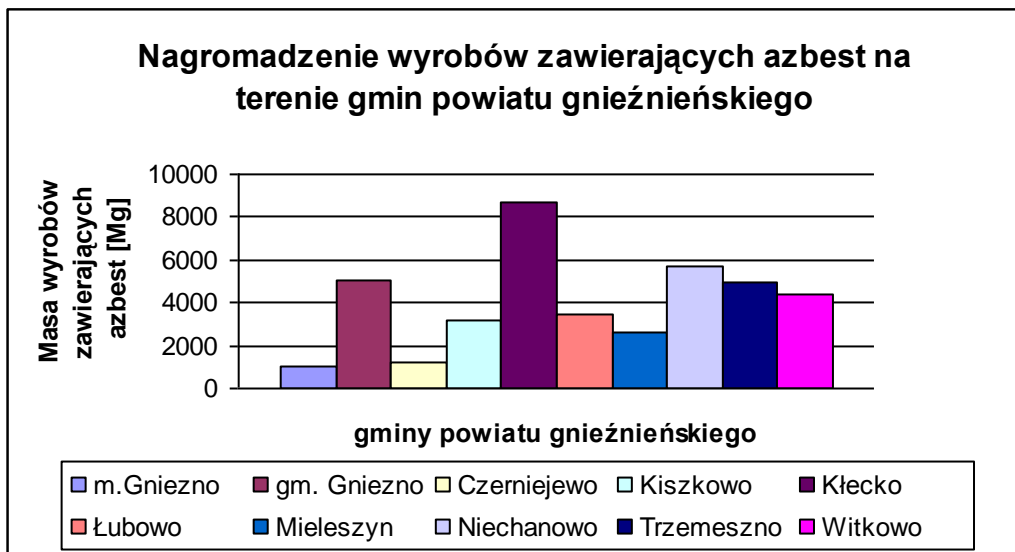
* waga jednego metra² - 0,017Mg

Źródło: Informacje uzyskane z gmin powiatu gnieźnieńskiego

Materiały budowlane zawierające azbest znajdują się nie tylko na nieruchomościach będących we władaniu osób fizycznych, ale również na budynkach będących we władaniu osób prawnych, którzy są właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, użytkownikami wieczystymi lub współużytkownikami wieczystymi nieruchomości, osób władających obiektami użyteczności publicznej, obiektów spółdzielni, a także wspólnot mieszkaniowych.

Wobec powyższego należy podjąć niezbędne działania mające na celu oczyszczenie całego powiatu gnieźnieńskiego z azbestu znajdującego się na wszystkich nieruchomościach.

Źródło: Informacje uzyskane z gmin powiatu gnieźnieńskiego

Rys. 2. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gmin powiatu gnieźnieńskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.

Najwięcej wyrobów zawierających azbest znajduje się w następujących gminach: Kłecko, Niechanowo, gm. Gniezno oraz Trzemeszno.

Podmioty zajmujące się usuwaniem odpadów azbestowych

Nowelizacja ustawy o odpadach wprowadziła nowe obowiązki posiadaczy odpadów i transportujących odpady, zgodnie z którą:

- wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw, a także **przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych**, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami,
- wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Ponadto wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów winien

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

przedłożyć program gospodarki odpadami właściwemu organowi, którym jest:

- regionalny dyrektor ochrony środowiska – dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych,
- marszałek województwa – w pozostałych przypadkach.

Program gospodarki odpadami powinien zawierać:

- 1) wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadkach gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady, organ właściwy może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- 2) informacje wskazujące na sposoby zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu odpadów na środowisko,
- 3) opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- 4) wskazanie rodzaju magazynowanych odpadów oraz sposobu ich magazynowania,
- 5) oznaczenie obszaru prowadzonej działalności.

We wniosku o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami wytwórca odpadów określa czas prowadzenia działalności związanej z wytwarzaniem odpadów.

Ustawa o odpadach dopuszcza również przetwarzanie odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych zapewniających takie przekształcenie włókien azbestu, aby nie stwarzały one zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi oraz dla środowiska.

Szczegółowe warunki przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych tj.:

1. parametry takie jak: temperatura, ciśnienie, czas prowadzenia procesu oraz stopień rozdrobnienia odpadów;
2. sposób i warunki przygotowania odpadów zawierających azbest do przetwarzania;
3. sposób i zakres prowadzenia monitoringu procesu, w tym parametrów, o których mowa w pkt 1, oraz metodykę i częstotliwość

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

badań odpadów powstałych w wyniku prowadzenia procesów przetwarzania odpadów zawierających azbest;

4. warunki prowadzenia procesu odzysku dla odpadów powstających w wyniku przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych zostaną określona w drodze rozporządzenia przez Ministra gospodarki.

Źródła finansowania programu w związku z likwidacją Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wysokość udziału środków Powiatu będzie zależna od możliwości finansowych w danym roku budżetowym oraz od ilości złożonych wniosków, jak również od zadeklarowanych środków przez gminy Powiatu Gnieźnieńskiego.

Dotacja na realizację zadania będzie kierowana do osób fizycznych lub osób fizycznych i prawnych będących właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, użytkownikami wieczystymi lub współużytkownikami wieczystymi nieruchomości, osób władających obiektami użyteczności publicznej, obiektów spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych po wcześniejszej akceptacji we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania urzędzie gminy.

Po „Edukacji ekologicznej”, która nie ulega zmianie dodaje się:

Zadania samorządu powiatowego wynikające z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 -2032 :

- 1) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
- 2) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

- 3) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*,
- 4) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- 5) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- 6) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
- 7) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

6. Harmonogram realizacji programu:

Zmiany nastąpiły w programie działania, który otrzymuje nowe brzmienie zgodne z poniższą tabelą:

Program działania

Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty w PLN	Potencjalne źródła realizacji	Termin realizacji
Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	gminy	bezinwestycyjnie	-	corocznie
Opracowanie gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych	gminy	Brak danych	budżety gmin	do 2015 r.
Aktualizacja powiatowych i gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych	Gminy/ powiat	Brak danych	Budżet Gmin, budżet Powiatu Środki pozyskane	Do 2015 r.
Deklaracje gmin powiatu gnieźnieńskiego dot. zabezpieczenia środków finansowych na realizację zadania	gminy	bezinwestycyjnie	-	Prace ciągłe
Opracowanie regulaminu udzielania	powiat	bezinwestycyjnie	-	corocznie

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

pomocy finansowej na likwidację wyrobów azbestowych ze środków budżetu Powiatu				
Wykonanie prac rozbiórkowych lub zabezpieczających na wszystkich nieruchomościach znajdujących się na terenie powiatu gnieźnieńskiego zgodnie z opracowanym Programem przez specjalistyczną firmę wraz z unieszkodliwieniem powstałych odpadów	Właściciele nieruchomości,	59 200 321	Powiat Gminy WFOŚiGWE kredyty środki UE	2010 - 2032
Monitoring procesu usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych wraz z aktualizacją inwentaryzacji	gminy	bezinwestycyjnie	-	corocznie
Organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	gminy	Brak danych	Budżet gmin	Prace ciągłe
Współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu	Gminy/powiat	bezinwestycyjnie	-	Prace ciągłe
Monitoring procesu usuwania wyrobów azbestowych	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	bezinwestycyjnie	-	prace ciągłe

7. Sprawozdanie z realizacji zadania p.n. „Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego” w roku 2008 i 2009 przeprowadzonej przy udziale środków z Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Powiat Gnieźnieński wspólnie z gminami powiatu gnieźnieńskiego oraz miastem Gniezno od 2008 r. realizuje zadanie p.n. „Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego” przy

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

udziale środków z Wojewódzkiego, Powiatowego, Miejskiego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Rys. 3. Zdjęcia z realizacji zadania w roku 2008 i 2009 p.n. „Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

Akcja usuwania azbestu w 2009 r. cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego. Ilość złożonych wniosków do Starostwa Powiatowego w Gnieźnie w 2009 roku była znacznie większa niż w 2008 roku, co świadczy o słuszności kontynuacji przedmiotowego zadania w kolejnych latach. W tabeli poniżej porównano zainteresowanie mieszkańców naszego Powiatu otrzymaniem dotacji w roku 2008 i 2009 roku na podstawie złożonych wniosków.

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

Tab. 2. Ilość wniosków, która wpłynęła do Starostwa Powiatowego w Gnieźnie w 2008 i 2009 roku

Urzędy Miast i Gmin Powiatu Gnieźnieńskiego	Ilość zrealizowanych wniosków w 2008 r.	Ilość zrealizowanych wniosków w 2009 r.
Urząd Miasta Gniezno	6	35
Urząd Gminy Gniezno	7	20
Urząd Miasta i Gminy Czarniejewo	3	10
Urząd Gminy Kiszkowo	6	30
Urząd Gminy Kłecko	4	8
Urząd Gminy Łubowo	1	12
Urząd Gminy Mieleszyn	4	10
Urząd Gminy Niechanowo	1	3
Urząd Miasta i Gminy Trzemeszno	3	22
Urząd Miasta i Gminy Witkowo	2	8
RAZEM	37	158

Źródło: Materiały Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa

Poniżej przedstawiono masę wyrobów budowlanych zawierających azbest odebranych z poszczególnych gmin powiatu gnieźnieńskiego podczas realizacji zadania w roku 2008 oraz szacunkową ilość wyrobów zawierających azbest, które pozostały jeszcze do rozbiórki i/lub utylizacji.

Tab. 3. Ilość płyt azbestowych zdemontowanych w 2008 roku

Gminy Powiatu Gnieźnieńskiego	Ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest zdemontowanych i unieszkodliwionych w 2008r. [Mg]	Ilość materiałów budowlanych zawierających azbest w poszczególnych gminach [Mg]	Pozostała ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest (po akcji likwidacji w 2008r.)
Gmina Czarniejewo	11,30	1382,25	1370,95
Gmina Gniezno	27,36	5003,95	4976,59
Miasto Gniezno	7,46	761,94	754,48
Gmina Kiszkowo	18,1	7990	7971,9
Gmina Kłecko	13,74	8749,9	8736,16
Gmina Łubowo	2,50	3423,51	3421,01
Gmina Mieleszyn	7,32	2324,75	2317,43

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

Gmina Niechanowo	2,24	5712	5709,76
Gmina Trzemeszno	4,64	5504,57	5499,93
Gmina Witkowo	2,04	4019,46	4017,42
RAZEM	96,70	44 872,33	44 775,63

Źródło: Materiały Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa

W 2008 roku całkowita ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego tj. 44 872,33 Mg zmniejszyła się o 96,70 Mg.

Poniżej przedstawiono masę wyrobów budowlanych zawierających azbest odebranych z poszczególnych gmin powiatu gnieźnieńskiego podczas realizacji zadania w roku 2009 oraz szacunkową ilość wyrobów zawierających azbest, które pozostały jeszcze do rozbiórki i/lub utylizacji.

Tab. 4. Ilość płyt azbestowych zdemontowanych w 2009 roku

Gminy Powiatu Gnieźnieńskiego	Ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest zdemontowanych i unieszkodliwionych w 2009r. [Mg]	Ilość materiałów budowlanych zawierających azbest w poszczególnych gminach [Mg]	Pozostała ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest (po akcji likwidacji w 2009 r.) [Mg]
Gmina Czarniejewo	21.477	1370.95	1349.473
Gmina Gniezno	52.892	4976.59	4929.218
Miasto Gniezno	42.09	754.48	712.39
Gmina Kiszkowo	79.993	7971.9	7932.587
Gmina Kłecko	22.822	8736.16	8713.338
Gmina Łubowo	35.594	3421.01	3385.416
Gmina Mieleszyn	27.602	2317.43	2289.828
Gmina Niechanowo	4.963	5709.76	5704.797
Gmina Trzemeszno	64.915	5499.93	5435.015
Gmina Witkowo	17.281	4017.42	4000.139
RAZEM	369.629	44 775.63	44 452,201

Źródło: Materiały Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa

W 2009 roku całkowita ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego tj. 44 775,63 Mg zmniejszyła się o 369,629 Mg.

Planowane kierunki działań

W celu zapewnienia nadzoru nad usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest zgodnie z procedurami, zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy realizacji zadania oraz zachęcenia mieszkańców powiatu do likwidacji wyrobów zawierających azbest planowane są następujące działania:

- 1) bieżąca inwentaryzacja i aktualizacja bazy azbestowej na terenie każdej z gmin,
- 2) ciągły monitoring, nadzór i kontrola nad bezpiecznym usuwaniem azbestu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami,
- 3) usuwanie w pierwszej kolejności najbardziej uszkodzonych pokryć dachowych,
- 4) edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie szkodliwości wyrobów zawierających azbest i konieczności ich usuwania z terenu powiatu,
- 5) propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska oraz zdrowia człowieka usuwania odpadów azbestu,
- 6) zwracanie szczególnej uwagi mieszkańcom, że usuwanie azbestu nie może odbywać się samodzielnie we własnym zakresie, a musi być wykonywane przy pomocy profesjonalnych firm, które posiadają uprawnienia, przeszkolonych pracowników oraz właściwe decyzje,
- 7) większe zaangażowanie pracowników Nadzoru Budowlanego, którzy podczas kontroli stanu technicznego budynków informowaliby o zagrożeniach środowiska azbestem, konieczności jego usuwania oraz sprawdzaliby czy nie zalega on na posesjach w miejscach do tego nieprzeznaczonych, czy jest właściwie zabezpieczony oraz jeśli został już zdemontowany czy demontażu dokonała upoważniona firma,
- 8) podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu przez pokazy bezpiecznego usuwania odpadów azbestu, prelekcje, ulotki oraz wśród najmłodszego pokolenia poprzez pokazy, filmy, prezentacje w szkołach,
- 9) zwiększenie zaangażowania mieszkańców w akcje usuwania azbestu na terenie swojej gminy poprzez konkursy, nagrody i reklamę dla gospodarstw, w których usunięto wyroby zawierające azbest,

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

- 10) zaangażowanie środków masowego przekazu, które na bieżąco informowałyby mieszkańców o przebiegu akcji oraz wskazywałyby na konieczność bezpiecznego usuwania tylko poprzez profesjonalne, doświadczone firmy,
- 11) bieżąca i aktualna informacja dla mieszkańców powiatu o sposobach, możliwościach dofinansowania umieszczona na stronach internetowych Starostwa i gmin,
- 12) przekazywanie informacji i wniosków o dofinansowanie oraz zachęcanie mieszkańców do usuwania wyrobów zawierających azbest oraz odpadów azbestowych znajdujących się w gospodarstwach na zebraniach wiejskich w gminach oraz poprzez sołtysów,
- 13) współpraca z Bankiem Ochrony Środowiska w Gnieźnie, który proponuje korzystne kredytowanie na nowe pokrycia dachowe,
- 14) dalsze występowanie o środki zewnętrzne z dostępnych funduszy,
- 15) poszukiwanie i zachęcanie przedsiębiorstw, zakładów pracy, osób prywatnych do dofinansowania i współorganizowania akcji likwidacji azbestu,
- 16) dalsza współpraca i współdziałanie w realizacji akcji z gminami,
- 17) zaproszenie do współpracy Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego, Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- 18) zmniejszenie lub nawet zniesienie udziału własnego wnioskodawców przy demontażu i utylizacji azbestu,
- 19) dofinansowanie, w miarę możliwości finansowych oraz w miarę zmieniających się przepisów prawa, kosztów nowego pokrycia dachowego,
- 20) wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania azbestu na „dzikich wysypiskach” poprzez ciągłą i zwiększoną kontrolę przeprowadzaną przez pracowników starostwa, gmin, nadzoru budowlanego, policji oraz stosowanie systemu kar,
- 21) pomoc i dofinansowanie dla gmin, które likwidują „dzikie wysypiska” azbestu na swoim terenie,
- 22) analiza przepisów prawnych w zakresie stosowania najnowszych technologii unieszkodliwiania azbestu i bieżąca aktualizacja powiatowego

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

programu,

23) wdrażanie nowych, dostępnych technologii usuwania azbestu.

Podstawowym warunkiem terminowej realizacji zadań przewidzianych programem jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych na prowadzenie prac związanych z bezpiecznym usuwaniem wyrobów azbestowych oraz stworzenie regulacji prawnych skutecznie wymuszających na właścicielach obiektów zanieczyszczonych azbestem i władzach lokalnych efektywne współdziałanie. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom Starostwo Powiatowe w Gnieźnie Wydział Ochrony Środowiska Rolnictwa i Leśnictwa koordynuje akcje usuwania azbestu i żeby zapewnić mieszkańcom powiatu jak największe pomoc finansową, co roku występuje do Wojewódzkiego Funduszu Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu o dotację. Aby umożliwić usunięcie azbestu wszystkim mieszkańcom planuje się również stopniowo zlikwidować udział własny wnioskodawców w realizacji zadania.

Usuwanie azbestu na terenie całego kraju jest niezwykle ważnym zadaniem skierowanym do nas wszystkich, nie tylko ze względu na szeroko pojętą ochronę środowiska w kontekście zrównoważonego rozwoju prowadzącą do poprawy jakości środowiska oraz zachowania bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski, ale również dlatego, że przyczynia się do:

- 1) intensywnego **rozwoju rynku pracy** - bowiem zintensyfikowanie prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest i zastępowaniu ich substytutami nie zawierającymi azbestu spowoduje wzrost popytu na rynku usług budowlanych oraz wzrost obrotów w branży budowlanej,
- 2) konkurencyjności **gospodarki** - usunięcie wyrobów zawierających azbest przyniesie:
  - wzrost atrakcyjności agroturystycznej terenów wiejskich, co powinno znaleźć odbicie we wzroście przyszłych dochodów z tej działalności,
  - wzrost atrakcyjności terenów oczyszczonych z azbestu dla inwestorów krajowych i zagranicznych,

Powiatowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego

- podjęcie szeregu inwestycji lub modernizacji towarzyszących w infrastrukturze, otoczeniu itp.
- 3) rozwoju **regionalnego** -usunięcie azbestu spowoduje określone skutki społeczne tj.:
- przedłużenie okresu użytkowania obiektów budowlanych oraz uzyskanie lepszych parametrów eksploatacyjnych,
  - poprawa wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych, a także terenów zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowej,
  - poprawa wizerunku kraju u jego mieszkańców oraz cudzoziemców,
  - w przypadku wyburzenia lub usunięcia całych obiektów budowlanych z wyrobami zawierającymi azbest powstanie nowej, ciekawszej i bogatszej w treści oraz formie zabudowy,
  - przyrost wartości gruntów i budowli,
  - oczyszczenie kraju ze szkodliwych wyrobów, zmniejszenie emisji i uzyskanie poprawy ochrony zdrowia mieszkańców.

Biorąc pod uwagę wszystkie wymierne korzyści wyraźnie widać, że usuwanie azbestu jest priorytetowym zadaniem w całym kraju, które należy realizować u podstaw - w każdej gminie, dlatego ważne jest aby w powiecie gnieźnieńskim było ono energicznie i pręźnie wykonywane przy współudziale wszystkich gmin, a przede wszystkim przy zainteresowaniu, poparciu i zaangażowaniu mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego.

Niniejsza Aktualizacja powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest ma na celu zwiększyć tempo usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków będących we władaniu osób fizycznych lub osób fizycznych i prawnych będących właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, użytkownikami wieczystymi lub współużytkownikami wieczystymi nieruchomości, osób władających obiektami użyteczności publicznej, obiektów spółdzielni, a także wspólnot mieszkaniowych przy udziale środków pochodzących z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środków zadeklarowanych przez Powiat i gminy powiatu gnieźnieńskiego, jak również ze środków pomocowych.